

זה השער לד' צדיקים יבואו בו

ספר

יבנה המקדש

מאמרים

בעניני בית המקדש

הכל מיוסד בס"ד על דברי חז"ל
ורבותינו הראשונים והאחרונים ז"ל

ממני המלקט

שלמה ברעוודה

ברוקלין, נ.י.

שנת תשס"ח לפ"ק

יבנה המקדש

תוכן הענינים

ט
יב
יד
טו
יז
יח
יט

כא
כב
כד
כז
כו
כט
לא
לא
לג

לו
לו
לח
לח
לט
מ
מא
מב

הקדמה
על מה אבדה הארץ
אם אשכחך ירושלם
הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם
עיקר השראת השכינה הוא באדם
הגר"א: ירדת השכינה לארץ בג' מדרגות
רבינו יונה: בזה"ז מקומות התורה כמקום בהמ"ק
החסיד יעב"ץ: הפרש יש בין מרובים למועטים העוסקים
בתורה, לענין שכינה
רבינו בחיי בענין גילוי שכינה
גודל שנאתם של או"ה לבית המקדש
מרידת הרשעים ברצונו ית"ש
הגר"א: אדום בא לעקור ד' קנינים של הקב"ה
ר"ח ויטל: תשוקתם של הרשעים להחריב בהמ"ק ביריהם
תשוקתם של רשעים לסלק את השכינה מהארץ
מרן הגרי"ז: למה חרש טורנוסרופוס את ההיכל
עבירות הגורמות לשכינה שתסתלק מהארץ

לזרעך אתן את הארץ הזאת
הרמב"ן: טעם להבטחת מתנת הארץ כמה פעמים
מה טעם פתח בבראשית
טענת המלאכים — תנה הודך על השמים
הארז"ל: התורה יש לה גוף ונפש
הגר"א בשה"ש: נתן את הכרם לנוטרים
כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גרים
שלמות האדם בעוה"ז ולעוה"ב — קיום כל המצות

הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם

כתיב (שמות כ"ט) וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח כו'. ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים. וידעו כי אני ד' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם, אני ד' אלקיהם. פי' רש"י ז"ל, לשכני בתוכם, על מנת לשכון אני בתוכם. עכ"ל. וכתב שם האבן עזרא ז"ל, וידעו, הטעם אז ידעו כי לא הוצאתי אותם ממצרים רק בעבור שיעשו לי משכן ושכנתי בתוכם, וזהו (שם ג' י"ב) תעבדון את האלקים על ההר הזה. ע"כ. והביא הרמב"ן ז"ל את דבריו, וכתב שיפה פירש.

ורבינו בחיי ז"ל כתב שם, יאמר כי ההוצאה היתה על מנת לשכני בתוכם, כי לולי כן לא הוציאם כו', וכן מצאתי במדרש תהלים (ק"ד) בפסוק בצאת ישראל ממצרים, ריב"ל אמר בזכות המשכן נגאלו ישראל ממצרים שנא' (שמות ב' כ"ה) וירא אלקים את בני ישראל, וכתיב (שם ל"ט מ"ג) וירא משה את כל המלאכה. ויש לך מקום אחר ללמוד הימנו, אשר הוצאתי אתכם (צ"ל אותם) מארץ מצרים, על תנאי לשכני בתוכם, ע"כ לשון המדרש. עכ"ל רבינו בחיי. וכן הוא בפסיקתא רבתי (ויהי ביום כלות), אריב"ל תנאים עשה הקב"ה עם ישראל עד שהם במצרים שאינו מוציאם משם אלא על מנת שיעשו לו משכן וישרה שכינתו בהם, כמ"ש וידעו כו' לשכני בתוכם. ע"כ. ועי' תנחומא פי' בחקותי (ג'), אם תקיימו מצותי מניח אני את העליונים וארד ואשכון ביניכם, שנא' ושכנתי בתוך בני ישראל. שעל מנת כן יצאו ממצרים שיעשו את המשכן ותשרה שכינה ביניהם, שנא' וידעו כו' לשכני בתוכם. ואם יעשו רצוני אין שכינתי וזה מביניהון. למה, א"ר אמי נתאוה הקב"ה כשם שיש לו דירה למעלה שיהא לו כך דירה למטה כו', ע"ש. וכן הוא במדרש במדבר רבא פי"ב (סי' ר'). ז"ל הזוה"ק חלק ב' (קמ"ו), אמר הקב"ה רעותי (פי' רצוני) לדיירא בינייכו כו', ע"ש עור.

והגר"א ז"ל בפ"י ליונה (א' ב') כתב, וכאן הוא עיקר דירתו. עכ"ל. (פי', כאן בעוה"ז, הוא עיקר דירתו ית"ש). ועי' בבראשית רבא פי"ט (סי' ר'), עיקר שכינה בתחתונים היתה. כיון שחטא אדם הראשון, נסתלקה שכינה לרקיע הראשון. חטא קין, נסתלקה לרקיע השני. דור אנוש, לג'. דור המבול, לד'. דור הפלגה לה'. סדומיים לו'. ומצרים בימי אברהם (ויש גורסין, חטאו אמרפל וחביריו) לו'. וכנגדן עמדו ד' צדיקים, ואלו הן, אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת